

Bilim Kafe El Kitabı

Prof. Dr. Yunus Eren Kalay
Aylin Turgut Ecevit
Dr. İlhami Buğdaycı

ÖNSÖZ

Bilimi sevmek, onu sadece öğrenmek ve uygulamakla değil, anlatmakla da mümkündür. Bilim Kafe, bu anlatımın en doğal, en içten ve en kapsayıcı yollarından biridir. Akademik duvarların dışında, gündelik yaşamın içinde; herkesin sorular sorabildiği, yanıtlar arayabildiği ve birlikte düşünebildiği bir ortam sunar. Bu yönüyle yalnızca bir etkinlik değil; üniversitelerin topluma açılan samimi bir kapısıdır.

Türkiye’deki üniversitelerde Bilim Kafe etkinliklerinin yaygınlaşması, bilimsel düşüncenin toplumun farklı kesimlerine ulaşması açısından büyük bir fırsat. Bu tür etkinlikler, öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirirken akademisyenlerin de araştırmalarını toplumla buluşturmasına olanak tanır. Aynı zamanda üniversiteleri halkın gözünde daha erişilebilir, daha anlaşılır ve daha anlamlı kılar.

Bu el rehberini, 8 yıllık tecrübe ve birçok Bilim Kafe etkinliği gerçekleştirmenin deneyimi ile; bir Bilim Kafe’yi planlarken, yürütürken ve sonrasında sürdürülebilir bir modele dönüştürürken size eşlik edecek bir yol arkadaşı olarak hazırladık. Rehberdeki bilgilerin, bilimle dolu keyifli buluşmalarda yardımcı olmasını dileriz.

Bilimi herkesle, her yerde konuşmak dileğiyle,

Prof.Dr. Y. Eren Kalay

“Bilimi halka anlatmak sadece bir görev değil, aynı zamanda bir onurdur.”

1.1 Bilim Kafe Nedir?

Belirli bir mekan olmaktan ziyade bir fikre dayanan Bilim Kafe, ilk olarak 1998 yılında, İngiltere-Leeds'te, Duncan Dallas tarafından organize edilse de; temeli, filozof Marc Sautet'nin 1992 yılında, Fransa'da başlattığı Caf  Philosophique hareketine dayanıyor ve neredeyse tüm dünyada Caf  Scientifique veya Science Caf  isimlerinden biri altında organize ediliyor.

Her ne kadar Avrupa'dan doğmuş olsa da Bilim Kafe formatı; farklı kültürlere, kitlelere ve hedeflere kolayca uyarlanabilir olduğundan dolayı başta ABD olmak üzere farklı kıtalarda çeşitli ülkeler tarafından da düzenleniyor. Bilim dünyasının dışında olan ve/veya olmayan herkese açık, kolay erişilebilir etkinlikler olması temel ortak özellik olarak dikkat çekiyor. Üniversiteler başta olmak üzere araştırma merkezlerinde, sonuçları herkesin gündelik yaşamına etki edebilecek bilimsel çalışmalar yürütülse de pek çok insan somut sonuçları görmeden bilimle bağ kuramıyor, bilimin ve bilimsel araştırmaların günlük yaşamlarıyla nasıl bağlantılı olduğunu görmekte zorluk çekiyor ve bilimin mevcut ve gelecekteki gelişimine etki etme olanağını fark edemiyor.

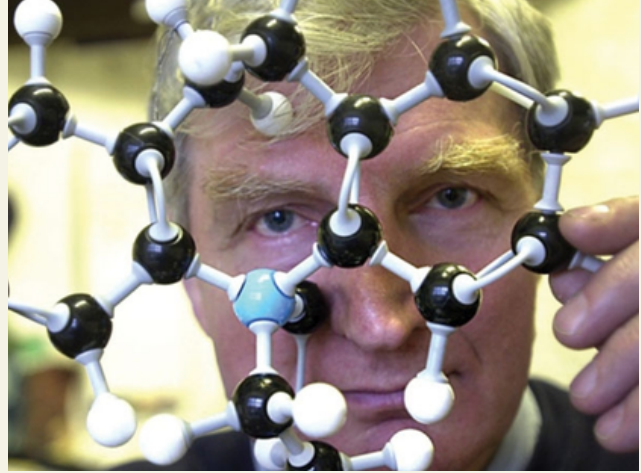
Temel fikri, bilim insanlarıyla güncel bilim konuları hakkında canlı sohbetlerin rahat bir buluşma yerinde, sade bir dille, bilim geçmişi olmayan kişilerle yapılmasına dayanan Bilim Kafe etkinlikleri, toplumun her kesiminden insanı bilimle kaynaştıracak kapsayıcı tartışmalar için davetkar ve rahat bir atmosfer yaratıyor.

1.2 Bilim Kafelerin Tarihçesi

Bilim Kafeler, 1998 yılında İngiltere'nin Leeds şehrinde televizyon yapımcısı Duncan Dallas tarafından kurulan ilk etkinlikle ortaya çıkmıştır. Bu fikir, filozof Marc Sautet'nin 1992'de Fransa'da başlattığı Café Philosophique hareketinden esinlenmiştir. Dallas, bilimsel konuların halka açık, samimi ve özgür bir ortamda tartışılabileceği bir alan yaratmak istemiştir. PowerPoint sunumlarının ve klasik ders anlatımının aksine, bu etkinliklerde konuşmalar kısa tutulur, tartışmaya bolca zaman ayrılır ve katılımcıların aktif olarak fikirlerini paylaşmaları teşvik edilir. İlk toplantı, Dallas'ın evinin karşısındaki "In Vino Veritas" adlı mekanda düzenlenmiş ve beklenmedik derecede büyük ilgi görmüştür. Zamanla bu hareket İngiltere dışına taşmış, farklı ülkelerde farklı ölçeklerde Bilim Kafeler ortaya çıkmıştır.

Marc Sautet (1947 - 1998)

Duncan Dallas (1940 - 2014)

Bilim Kafeler herhangi bir marka ya da ticari yapı altında örgütlenmemiştir; gönüllüler tarafından yürütülür ve genellikle herhangi bir devlet ya da kurum finansmanına bağlı değildir. Konuşmacıların yol masrafları bile çoğu zaman bağışlarla karşılanır. Zamanla bu etkinlikler akademik dünyadan devlet kurumlarına, politikacılardan eğitimcilere kadar pek çok kesimin ilgisini çekmiş ve "Bilimsel Anlatım"dan "Halkla Etkileşimli Araştırma"ya geçişte önemli bir araç olmuştur. Wellcome Trust gibi kurumlar, Bilim Kafeler'in okullara taşınmasına destek vererek özellikle gençlerin bilimle olan ilişkisini güçlendirmeyi hedeflemiştir. Duncan Dallas, yaşamının sonuna kadar bu hareketin gelişimini büyük bir heyecanla takip etmiş ve özellikle gençlerin bilimle etkileşimini desteklemiştir.

1.3 Dünyadan ve Türkiye’den Bilim Kafe Örnekleri

Fransa ve İngiltere’den doğup önce tüm Avrupa’ya, ardından ABD ve diğer kıtalara yayılan Bilim Kafe örneklerine aşağıdaki adreslerden ulaşılabilir:

<http://cafescientifique.org/>

<https://sciencecafes.org/>

https://en.wikipedia.org/wiki/Café_Scientifique

Ülkemizde Bilim Kafe etkinliklerinin en yaygını TÜBİTAK tarafından düzenlenmektedir. 2015 yılında TÜBİTAK Bilim Genç ekibinin gayretleriyle başlayan Bilim Kafe serisinde üniversite ve araştırma merkezlerindeki öğretim üyeleri Türkiye’nin her bölgesinde yer alan okulları ziyaret ederek öğrencilerle bir araya gelmektedir. Okullar dışında, yine öğrencilere yönelik olarak TÜBİTAK’a bağlı toplum ve bilim merkezlerinde de benzer etkinlikler gerçekleştirilmektedir. Aşağıdaki web sayfalarından daha geniş bilgi temin edilebilir:

<https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/bilim-genc-kafe-aciliyor>

<https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/konular/bilim-kafe>

<https://tubitak.gov.tr/tr/duyuru/kiz-ogrenciler-bilim-genc-kafede-kadin-bilim-insanlarimizla-bulusuyor>

<https://bilimgenc.tubitak.gov.tr/makale/malzeme-bilimini-deneylerle-kesfediyoruz>

Bunun yanı sıra birçok üniversitemiz konferans salonlarında halka açık seminerler vermekte olup, Bursa Bilim Merkezi’nde ve yakın zaman önce de Ankara Botanik Park içinde “Bilim Kafe” isimli fiziksel mekanlar oluşmaktadır.

1.4 ODTÜ Bilim Kafe

Bilim Kafe formatına uygun, üniversite yerleşkeleri dışında kafe, kıraathane, sokak gibi toplumun her kesimine ulaşabilecek ve bu ismi taşıyan ilk etkinlikler; ODTÜ tarafından 2017 yılında başlatılmıştır. Bu kapsamda, pandemi dönemine kadar, 11 farklı ilde halka açık mekanlarda ODTÜ'lü öğretim üyelerinin katılımı ile söyleşiler düzenlenmiştir.

Bilim Kafe etkinlikleri için lojistik destekler, etkinliğin düzenleneceği illerdeki mezun derneklerinden alınmıştır. Etkinlikten en az 2-3 hafta öncesinde etkinliğin yapılacağı yer kesinleştirilmiş, ilgili öğretim üyesi ile konuşulmuştur. Etkinlikler olabildiğince ppt sunum olmadan sözlü anlatım ile gerçekleştirilmiştir. Etkinlikten 1-2 gün öncesinde özellikle yerel basınla bir araya gelinerek anlatılacak konunun önemi vurgulanmış ve sunum yapacak öğretim üyesi tanıtılmıştır. Etkinlik duyurularına sosyal medya, yazılı ve görsel basın üzerinden 1 hafta öncesinden başlanmıştır. Bilim Kafe etkinlikleri daha fazla kişinin ve özellikle ailelerin katılımını artırmak üzere cuma veya cumartesi akşamları gerçekleştirilmiştir. Etkinliklere özel yazılı dokümanlar hazırlanarak konuklara dağıtılmıştır. Benzer şekilde kahve ve tatlı ikramı da katılımcılara sunulmuştur. Konuşmanın başında proje sorumlusu rektör danışmanı kısaca Bilim Kafe etkinliğinden bahsederek konuşmacıyı tanıtmıştır. 30 dakikalık konuşmalardan sonra Bilim Kafe'nin temel felsefesini oluşturan soru-cevap kısmına geçilmiştir. Soru-cevap için de ilgili rektör danışmanı moderatörlük görevini üstlenmiştir. Soruları sadece konuşmacı öğretim üyesi değil, toplulukta bulunan kişilerin de cevaplandırması teşvik edilmiş, bu şekilde sohbet havası oluşturulmuştur. Konuşma sonrasında tüm katılımcılarla hatıra fotoğrafları çekilmiş, konuk akademisyen için rektör imzalı sertifika hazırlanmış ve günün anısına ODTÜ ormanına bir fidan dikilmiştir.

ODTÜ BiG Konuşmaları

Bilim Kafe İstanbul/16 Mart 2018

Dr. Öğr. Üyesi Şeyda Ertekin

Bu yapay zeka da çok olmuyor mu?

ODTÜ Bilim Kafe kapsamında yapılan etkinlikler sıralı olarak aşağıda sunulmuştur.

- Mersin**-Korhan Özkan (Kuraklık)
- Eskişehir**-Yeşim Soyer (Palm Yağı)
- Antalya**-Bilge Demirköz (Uzay Radyasyonu)
- Adana**-Adil Oran (Girişimcilik)
- KKTC**-Raşit Turan (Güneş Enerjisi)
- İzmir**-Aslı Bugay (Sınav Stresi)
- Gaziantep** - Çiğdem Atakuman (Göbeklitepe)
- İstanbul**-Şeyda Ertekin (Yapay Zeka)
- Mardin**-MecitÖztop (Mutfakta Bilim)
- Ankara**-KorhanÖzkan (Muhteşem Soğuk)
- Samsun**-Selçuk Dursun (Zaman Yolcularının Çekişmesi)

ODTÜ Bilim Kafe'ye ait kısa bir tanıtım filmi aşağıdaki link üzerinden paylaşılmıştır.

<https://youtu.be/GzqQ82v4fBQ?si=FBQselnZ6cg23Av0>

2.1 Bilim Kafe Nerede Yapılır?

Bilimsel çalışmayı üretildiği geleneksel akademik bağlamın dışına taşıyarak daha geniş kitlelere ulaştırmayı hedefleyen Bilim Kafe için ders havasından ziyade sohbet havasının yakalanabileceği lokasyonlar önem taşıyor. Bilim yapan ve bundan faydalanan farklı paydaşları birbirine bağlayarak tüm katılımcıların başkalarını dinlemeye ve düşüncelerini paylaşmaya teşvik edildiği bir atmosfer yaratmak üzere çok çeşitli gündelik buluşma alanları kullanılıyor.

Katılımcıların rahatça hareket edebilecekleri ve konuşabilecekleri büyüklükte, konuya ve hitap edilmek istenen hedef kitleye uygun, davetkar mekanlar öneriliyor. Kahve dükkanları, kitapçılar, tiyatrolar, sanat galerileri, botanik ve hayvanat bahçeleri, müzeler, toplum/bilim merkezleri, açık hava ve doğal alanlar olabileceği gibi halka her zaman açık olmayan özel yerler (arkeolojik kazı alanları, saray-kale gibi tarihi alanlar, vb.), Bilim Kafe'nin özel ve unutulmaz bir etkinlik haline gelmesine katkıda bulunuyor.

Geleneksel olmayan, sıra dışı bir mekan, etkinliği herkes için heyecan verici hale getirmenin yanında etkinliğin haber değerini artırarak medyanın dikkatini çekmesi açısından artı değer taşıyor.

Resmi olmayan bir ortamın yaratıldığı rahat bir mekan, hem konuşmacıların Bilim Kafe etkinliğini bir iş olarak görmesinin önüne geçerek gönüllü olmalarını kolaylaştırıyor hem de katılımcıların sohbete katılmaya daha istekli hissetmelerine yardımcı oluyor.

Kolay ulaşılabilir yer seçimi de katılımın artmasına fayda sağlıyor.

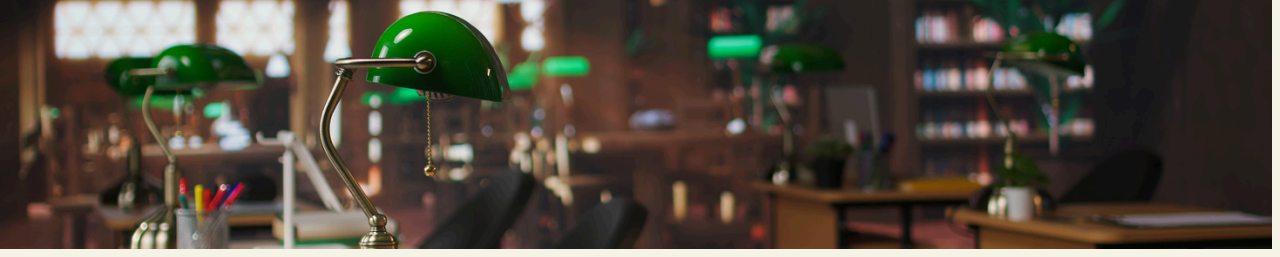
Katılımcıları dahil etmek üzere planlanan sunum ve etkinlikler için ekipmanlar ile seçilen konuyu göz önünde bulundurarak bunlara uygun mekan seçimi yapmak da önem taşıyor.

2.2 Bilim Kafe Ne Zaman Yapılır?

Bilim Kafe etkinliklerinin genel özelliği, yaş, sosyo-ekonomik seviye, eğitim düzeyi ayırt etmeden geniş kitlelere erişmek olduğundan, katılımcıların rahatça dahil olabilecekleri bir zaman dilimi seçiliyor. Bu çerçevede en uygun zaman olarak hafta içi, akşam tercih ediliyor. Bilim Kafe etkinliği birden fazla kez yapılacaksa düzenli zaman aralıklarıyla, belirli gün ve saatte yapmak, takibi kolaylaştırmak ve katılımcı devamlılığını sağlamak açısından daha faydalı oluyor.

Ayrıca, ulusal ve uluslararası düzeyde önemli günlerde, medyada geniş yer alan ya da kamuoyunun ilgisini/dikkatini çeken gündem konuları olduğu zamanlarda bunlarla ilişkili bilimsel araştırmaların ele alındığı özel etkinlikler de düzenleniyor.

2.3 Bilim Kafe Nasıl Yapılır?

Gayri resmi öğrenme ortamları olarak adlandırılan Bilim Kafeler, konuşmacının konuyu tanıttığı, 15-20 dakika süren bir konuşma ile başlayıp kısa bir aranın ardından daha uzun bir soru-cevap ve tartışma kısmına geçilen, yaklaşık 1-1,5 saat süren etkinliklerdir. İngiltere’de konuşmacılar genellikle sunum yapmazken ABD örneklerinde önce dikkat çekici bir video veya katılımcıların konu hakkında bilgilerini ölçmeye yarayan eğlenceli testler ve ardından sunum yer alabilir. Bir moderatör konuşmacıyı tanıtır soru-cevap kısmını da yönetebileceği gibi bu görevi konuşmacı kendisi de üstlenebilir.

Bilim Kafe formatının esnek olmasına, etkinliklerin de genelde basit ve anlaşılır olmasına rağmen her etkinlik için geçerli olacak temel ilke ve gerekliliklerden söz edilebilir:

1) Bilim Kafe için büyük, karmaşık veya yüksek profilli etkinlikler rahat ve samimi atmosferden uzaklaşabileceğinden kalabalık bir konferans salonundan veya sıkıcı konuşmacı dizisinden çok, daha kişisel ve genellikle daha anlamlı bir deneyim sunmak daha önemlidir. Bu nedenle; nadiren 100 kişinin üzerinde katılım beklenir, sadece 20 ila 80 kişi arasında değişebilir ve ortalama 50-60 kişinin katılımı başarılı kabul edilir. Bir etkinliğin başarısı devam eden etkinlikler dizisine öncü olabilir.

2) Bilim Kafe katılımcı hedef kitlesini doğru tespit etmek ve katılımcıların isteklerini anlamak, etkinliğin başarılı olması açısından gereklidir. Hangi konunun ele alınacağı, hangi bilim insanının konuşmacı olarak seçileceği, uygun etkinlik konsepti ve mekan seçimi, etkinlik duyurusu için etkili yöntemlerin seçimi gibi konularda yol gösterici olabilirler. Bilim Kafe etkinlikleri herkese açıktır ve bu nedenle hedef kitle belirlemesi kimin etkinliğe davet edileceğinden ziyade kimin dikkatini çekmek istendiğiyle ilgilidir. Bu nedenle esnek ve yaratıcı olunarak hem daha geniş kitlelere ulaşılabilir hem de katılımcıların sundukları görüş çeşitliliğinden faydalanılabilir.

3) Bilim Kafe etkinlikleri, planlama ve uygulama açısından masrafsız olmasına rağmen etkisini ve başarısını artırmak üzere yapılması gerekenleri finanse etmek üzere bir bütçe belirlenmelidir. Bilim Kafe etkinlikleri için genellikle yer ve konuşmacıya ücret ödenmez. Fakat bazı yerler, masraflarını karşılamak için ücret talep edebilir. Bu durumda, mekan sahibine yapılacak etkinliğin kendi müşteri kitlesine katkısı iyi anlatılarak çözüm bulunabilir. Her ne kadar konuşmacıya ücret ödenmese de verdiği emek nedeniyle kendisine ufak bir hediye sunulabilir. Ayrıca katılımı sağlamak ve/veya artırmak üzere etkinlik alanında dağıtılacak yiyecek-içecek (kahve-kurabiye gibi) masraflarının karşılanması gerekebilir. Ayrıca, etkinlik duyurularının yapılması için bastırılacak afiş, poster, el ilanı gibi materyaller ile katılımcılara etkinlik hatırası olarak verilecek yaka iğnesi, kupa, kalem, defter gibi tanıtım malzemeleri de en yaygın masrafları oluşturur.

4) “Nerede?” başlığı altında da bahsedildiği gibi yer seçimi de Bilim Kafe için önemlidir. İnsanların ziyaret etmekten heyecan duyacağı, gelirken ailelerini ve arkadaşlarını da getirmek isteyeceği, katılımcıların kendiliğinden de bir araya gelebileceği yerler seçilmelidir. Bireysel Bilim Kafe etkinlikleri küçük ölçekli olsalar da samimi ortamların doğallığı güçlü bir etki bırakarak katılımcıların öğrenirken unutulmaz deneyimler elde etmelerine olanak sağlayabilir. Ayrıca; akustik, arka plan gürültüsü, görüş alanı, belirli bir süre için ayrılabilir olması, esnek oturma düzenlemeleri, halka açık ve kolay erişilebilirliği, yiyecek ve içecek olanakları, görsel-işitsel ekipman varlığı da mekan seçiminde önceden kontrol edilmesi gereken lojistik konulardır.

5) Bilim kafeye katılan herkesin aktif ve ilgili olması sağlanmalıdır. Tipik soru-cevap formatının ötesine geçerek iyi bir sohbet gibi enerjik, plansız bir diyalog teşvik edici olacaktır. Bu durumda, bir moderatörün varlığı önem taşır. Moderatör, mümkün olduğunca çok sayıda katılımcının sohbete dahil edilmesinde rol oynar. İyi bir moderatör, etkinlikte konuşmacı bilim insanı da dahil hiç kimsenin baskın olmamasını sağlar. Genellikle moderatör, etkinliği ve konuşmacıyı tanıtır, zamanı takip eder ve sohbetin ilerlemesini sağlar. Tartışma sırasında moderatör; izleyicileri dahil olmaya davet eder, durgunluk olduğunda sunum yapanlara ve izleyicilere sorular sorar, sohbetin çok teknik veya sıkıcı hale gelmesini engellemeye gayret eder ve normalde bilim tartışmalarına katılmayan kişilere bunu yapma fırsatı sağlar.

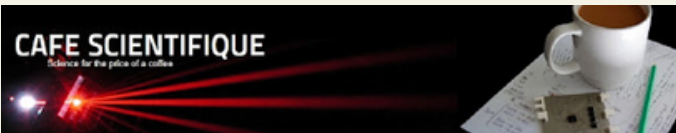
6) Konu, insanların yaşamları ve toplumsal gelişmeler ile bilim arasındaki bağlantıya dair daha geniş bir farkındalık yaratmalıdır. İyi bir Bilim Kafe konusu, insanların ilgisini çekmek ve onları tartışmaya çekmek için genel bir tema görevi görür ve herkeste bir tepki uyandırır: doğası gereği etkileyici olan veya insanların düşünme biçimini değiştiren araştırmalar, sosyal etki yaratan veya etik ikilemler oluşturan gelişmeler, haberlerde kendine yer bulan olaylar yerel, bölgesel veya ulusal düzeyde önemli olabilir ve bu nedenle daha geniş bir kitleye duygusal bir çekicilik yaratabilir. Bilim Kafe özelliğine göre; tek bir konuyu ele alan, bir konunun farklı perspektiflerine odaklanan tekil etkinlikler olabileceği gibi ilgili konularda üst üste birkaç toplantı içeren "mini seri"ler de düzenlenebilir.

7) Bilim Kafe tek bir bilim insanına veya bir uzman ekibine konuşmacı olarak yer verebilir. Birçok bilim insanı çalışmalarını paylaşma fırsatına sahip olmaktan mutlu olsa da, her bilim insanı Bilim Kafe için uygun olmayabilir. Doğru konuşmacıyı seçmek, sıcakkanlı bir atmosfer yaratmanın anahtarıdır. Bu doğrultuda konuşmacı uzman; dışa dönük, sıcakkanlı, hevesli, alan dışından ve farklı geçmişlere sahip insanlarla konuşmada becerikli, soruları yanıtlamada rahat, teknik tabir kullanmadan araştırma ve kavramları tartışabilen biri olmalıdır. Ayrıca, katılımcıların araştırmalarıyla neden ilgilenmesi gerektiğini açıklamaya odaklanmalı ve konularını, izleyicilerin duyduklarıyla kişisel bir bağ kurmasını sağlayacak şekilde ve ilgi çekici yollarla sunmalıdır. Konusu hakkında detaylı ve resmi bir sunum ve anlatımdan ziyade; kısa, dikkat çekici ve basit ifadeler kullanılmalı; vurgulamak istediği noktalarda açık uçlu sorular sorarak izleyicileri aktif katılıma teşvik etmelidir.

8) Etkinlikte kullanılacak materyal, malzeme, ekipman ve eleman tedariki de bir başka önemli unsur olarak ortaya çıkıyor. Katılımcıları başka etkinliklere de davet edebilmek üzere bir liste oluşturmak için kvkk onay formu ve isimleri ile e-posta adreslerini toplamak için kayıt formu, etkinlik sonrası için değerlendirme anketi veya soru formu, formları doldurmak için kalem, görsel-işitsel ekipman, duyurulmak istenen başka etkinliklere dair el ilanları ve broşürler, etkinlik başlangıcında katılımcıları ısındırmak için hazırlanmış eğlenceli test, oyun, etkinlik, video gösterimi gibi aktiviteler için gerekli materyaller, canlı yayın ya da podcast/videocast için fotoğraf ve video ekipmanı ile bunları kullanacak elemanlar, basın ve tanıtım malzemeleri gerekli olabilecek başlıca tedarik unsurları olarak yer alıyor.

9) Etkinliğin duyurulması ve geniş kitlelere tanıtımı da en az organizasyonun kendisi kadar önem taşıyor. Toplumun bilimle ilgilenmeyen kısmının bilimsel okur-yazarlığını artırmak, bilime yönelik farkındalığını artırmak, bilim insanları ve bilimsel kurum ve kuruluşlar ile toplumun geri kalan kesimi arasındaki mesafeyi azaltarak bilime ve bilim insanlarına sempatiyi artırmak gibi hedefleri bulunan bilim iletişimi çalışmalarının en iyi örneklerinden biri olan Bilim Kafe etkinliğini duyurmak üzere birçok araçtan faydalanılabilir:

-Hedef kitleye ulaşmaya yardımcı olacak, benzer ilgi alanlarına sahip kuruluşlarla tanıtım ortaklığı yaparak onların paydaşlarına ulaşılabilir.

-Hedef kitleye erişecek popüler bölgeler (alışveriş merkezi, restoran, sinema, kahve, vb.) ile etkinliğin yapılacağı mekana afiş asmak; yaklaşan etkinliği hatırlatarak dikkati çekebilir.

-Yerel etkinlik web sitelerinde bilgi yayınlayıp sosyal medyada etkinlik daveti oluşturarak daha geniş kitlelerin etkinlikten haberdar olması sağlanabilir.

-Etkinliği tanıtmak için geleneksel (radyo, gazete, TV, vb.) ve sosyal medyayı (Twitter, Facebook, vb.) kullanmak etkileşimi artırabilir.

-Etkinliğin yapılacağı mekandan takvimine, web sitesine, sosyal medya hesabına bilgi eklemesi talep edilerek mekanın müdavimleri ile onların yakınlarına da erişilebilir.

-Konuşmacıdan daveti kendi sosyal ağlarında yaymaları ve e-posta göndermeleri istenebilir. Aynı şekilde etkinliği düzenleyenler de kendi ağlarıyla etkinlik duyurusunu paylaşabilir.

10) Son önemli adım ise Bilim Kafe etkinliğinin değerlendirilmesidir. Her etkinliği değerlendirerek neyin işe yarayıp neyin yaramadığı öğrenilebilir ve bir sonraki etkinliğe uygulanabilir, bu; başarılı etkinlikler düzenlemeye devam etmede önemli bir adımdır. Bilim Kafe etkinliğinin sonuçlarını ve planlama aşamasındaki hedeflere ulaşmak için etkili olup olmadığını belirlemeye yardımcı olacak farklı bilgi toplama yolları vardır. Soru sorma, araştırma, yansıtma ve iyileştirme döngüsü üzerine kurulu, veri toplama ve değerlendirmeye yönelik pratik bir yöntem olan anket kullanılabilir. Değerlendirme, genellikle bir projenin etkisine odaklanır ancak yazılı değerlendirmelerin bir kitlenin etkinliğe ilişkin algısını etkileyebileceği unutulmamalıdır. Örneğin, kitlenin öğrendiklerine odaklanan bir anket; sınav gibi hissettirebilir, Bilim Kafe'yi resmi bir eğitim etkinliği gibi gösterebilir ve deneyimin amacını boşa çıkarabilir. Bu nedenle, anketi 8-12 soru olacak şekilde kısa tutmak çoğu kişinin tamamlamasını sağlar. Ankette katılımcı profilini belirlemeye yönelik demografik sorular ile etkinliği değerlendirmeye yönelik konu-konuşmacı-mekan-organizasyon odaklı sorular yer alabilir. Anket; e-posta adreslerini toplamak ve böylece gelecekteki etkinlikleri tanıtmaya fırsat olarak kullanılabilir. Fakat adresleri istemenin nedenleri açıkça belirtilmeli ve bunların paylaşılmayacağı veya başka bir amaçla kullanılmayacağı açıklanmalıdır. Tamamlanmış anketleri kullanarak yapılan bir çekiliş, değerlendirmeye daha fazla katılımı teşvik eder.

Etkinlikten 3 Hafta Önce (Planlama ve Duyuru Aşaması)

- Tarih, saat ve mekan netleştirilir ve rezervasyon yapılır.
- Konuşmacı(lar) ve moderatör belirlenir, davet edilir ve etkinlik içeriği netleştirilir.
- Etkinlik başlığı ve açıklaması yazılır (etkileyici ve anlaşılır bir dilde).
- Afiş ve dijital tanıtım görselleri hazırlanır.
- Sosyal medya, web sitesi, e-posta grupları, afiş vb. üzerinden duyurular yapılır.
- Katılımcı kaydı gerekiyorsa online form hazırlanır (örn. Google Form, Eventbrite).
- Gerekli teknik ekipman ve ihtiyaçlar (mikrofon, projektör, masa düzeni vb.) belirlenir.
- Basit bir etkinlik planı/akış hazırlanır (giriş, konuşma, soru-cevap, kapanış).

Etkinlikten 1 Hafta Önce (Son Hazırlıklar ve Yoğun Tanıtım Aşaması)

- Konuşmacı ile kısa bir prova veya içerik toplantısı yapılabilir (sunumun süresi, içeriğin seviyesi, varsa gösterimler vb. kontrol edilir).
- Etkinliğin tanıtımı yeniden sosyal medya ve e-posta kanallarında paylaşılır, sayaç, geri sayım, ilgi çekici görseller kullanılabilir.
- Katılımcı kayıtları kontrol edilir, sayı azsa ek tanıtım yapılır.
- Basın duyurusu veya yerel/kurumsal bültenlere gönderilecek içerikler varsa paylaşılır.
- Etkinlik materyalleri son kez gözden geçirilir (sunumlar, videolar, afişler, hediyeler, formlar vb.).
- Mekanla tekrar iletişime geçilerek lojistik detaylar teyit edilir (açılış saati, oturma düzeni, teknik destek vs.).
- Gönüllü ekip ile görev paylaşımı yapılır ve kısa bir toplantı organize edilir.
- Etkinliğin hava durumu kontrol edilir (özellikle açık hava ya da seyahat gerektiren etkinliklerde).

Etkinlikten 1 Gün Önce (Hazırlık ve Kontrol Aşaması)

- Konuşmacı ile son bir iletişim kurularak teknik ve içeriğe yönelik detaylar teyit edilir.
- Mekan kontrol edilir; masa-sandalye düzeni, ses sistemi, görüntü ekipmanları test edilir.
- Katılımcılara hatırlatma e-postası veya mesajı gönderilir (yer, saat, harita bilgisi dahil).
- Afiş, yönlendirme tabelaları gibi basılı materyaller hazır edilir.
- Etkinlikte kullanılacak malzemeler (anket formları, isimlikler, hediye vb.) hazırlanır.
- Etkinlik esnasında katılımcılara sunulacak ikramlar (çay, kahve, tatlı gibi) hazırlanır.
- Gönüllü ekip görevlendirilir (karşılama, moderasyon, fotoğraf-video, kayıt alma vb.).

Etkinlik Sırasında

- Katılımcılar karşılanır, kayıt varsa yapılır, hoş geldiniz atmosferi oluşturulur.
- Etkinliğe zamanında başlanır, moderatör kısa bir açılış konuşması yapar.
- Konuşmacı tanıtılır ve sunum başlatılır.
- Sunum sonrası etkileşimli soru-cevap bölümü yapılır.
- Sunum sırasında ödüllü pop quiz, trivia veya küçük oyunlar oynatılarak katılım artırılabilir.
- Etkinlik boyunca fotoğraf ve kısa videolar çekilir.
- Katılımcılardan kısa bir geri bildirim anketi alınabilir (kağıt ya da QR kodla).
- Kapanışta konuşmacıya teşekkür edilir, küçük bir hediye verilebilir.

Etkinlik Sonrasında

- Bilim İletişimi Ofisi veya Kurumsal İletişim Ofisleri tarafından, konuşmacıya ve katılımcılara teşekkür e-postası gönderilir.
- Etkinlik fotoğrafları ve kısa özeti sosyal medya ve web sitesi üzerinden paylaşılır.
- Katılımcı geri bildirimleri değerlendirilerek rapor hazırlanır.
- Etkinlik sonrası içerik (video, sunum, podcast vb.) varsa paylaşılır.
- Bir sonraki etkinlik için notlar alınır: ne iyi gitti, ne geliştirilebilir?

İletişim Bilgileri:

Prof.Dr. Y. Eren Kalay

e-posta: ekalay@metu.edu.tr

Tel: (312) 210 25 25

Adres: Üniversiteler Mahallesi, Dumlupınar Bulvarı, Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Metalurji ve Malzeme Mühendisliği No:1, 06800 Çankaya/Ankara
